

Celebrul arhitect și urbanist Jan GEHL în vizită la FUA

Cum să ne îngrijim (iubim) orașul în care trăim, cum să-l regândim ca să devină o adevărată casă? Care ar fi principiile după care se planifică, se construiește și se schimbă un oraș ca să devină plăcut oamenilor? Acestea au fost reperatele pe care și-a axat discursul celebrul urbanist, arhitectul olandez Jan GEHL, în cadrul lecției publice „Orașe pentru oameni”, ținută în fața studenților Facultății Urbanism și Arhitectură pe 23 martie 2018, eveniment care a deschis Săptămâna Urbanismului Durabil „Chișinău 2030: un proiect urban pentru a structura viitorul”.

Promotor al noului urbanism, cel care a schimbat percepția orașului, umanizându-l, Jan GEHL i-a îndemnat pe studenți – viitori arhitecți și urbanști, să mediteze cum să ne regândim orașul pentru a crește calitatea vieții. În opinia sa, problema cea mare a Chișinăului este că se pune accent pe trafic, nu pe oameni: „Orașele sunt centre în care se trăiește, iar cel mai important lucru într-o orbe sunt oamenii. E nevoie să creăm politici prietenoase locuitorilor, străzile centrale fiind gândite pentru oameni, nu pentru mașini, iar transportul public să fie într-atât de comod, încât cetățenii să renunțe la automobilele personale.”

Un oraș confortabil este plăcut oamenilor, susține Jan GEHL: „Concentrându-se pe trafic, uneori factorii de decizie uită să atragă atenția oamenilor care nu au mașini și se deplasează cu transportul public. De exemplu, când

nu este curățată zăpadă pe trotuare”.

GEHL a sesizat și o altă problemă a Chișinăului: „Există multe clădiri vechi și noi, construite în diferite perioade. Amestecate fiind, acestea nu se „potrivesc”, nu „conviețuiesc!”

Cercetările în domeniul dezvoltării urbane i-au sugerat mai multe acțiuni de îmbunătățire a spațiului urban și, respectiv, a calității vieții oamenilor, acestea regăsindu-se și în lucrările sale „Viața între clădiri”, „Orașe pentru oameni”, „Noi spații urbane”, „Spații publice – viață publică” și cea mai recentă „Cum să studiem viața publică?”, devenite cărți de căpătâi pentru specialiștii consacrați. În accepția sa, orașul este poziționat la nivelul ochilor și a percepției umane,

spațiul individual fiind apropiat mai strâns de cel public, intersectându-se și colaborând, din care rezultă o sinergie puternică. Cum obținem această sinergie? Coborând din mașini, organizând spații pentru mersul pe jos, conturând astfel „portretul” unui oraș pentru oameni.

Autorul oferă și strategii prin care se poate interveni pentru a schimba optica proiectării spațiilor urbane, tehnici și soluții rezultate din peste o jumătate de secol de activitate în calitate de urbanist. În proiectarea acestor spații este important să mizăm pe potrivire, cuvântul cheie fiind măsura: totul cu măsură și fără exagerare. Făcând o paralelă cu Chișinăul, mai sperăm că orașul nostru nu a ratat ocazia să-și revitalizeze spațiile – chiar dacă s-au făcut rapturi de terenuri din spațiile

publice, mai există loc pentru a fi modelat (pentru oameni). După GEHL, „un oraș bun se cunoaște după numărul mare de oameni care stau pe loc”. Ideea stă nu în a vedea mulți oameni mergând pe străzi (ceea ce poate fi lipsa de transport în zonă), ci în a-i vedea stând pe străzi pietonale, în piețe, scuaruri, spații publice.

Celebrul urbanist și-a dorit și un dialog cu factorii de decizie ai administrației publice locale, pentru care a adus mai multe studii și filme documentare despre viața în orașe, oglindind bune practici în domeniul urbanismului, pe care am putea să le preluăm. Având o experiență vastă pe profilul dezvoltării urbane în întreaga lume, inclusiv în spațiul ex-sovietic, expertul demonstrează cum poate fi schimbată, prin decizii inteligente, calitatea vieții în orașe. Un exemplu ar fi Moscova, care în 5 ani a reușit o schimbare majoră – au fost lărgite trotuarele, s-au creat spații publice amenajate cu mobilier urban, s-a renunțat la panourile de publicitate etc. Nu sunt o excepție nici marile urbe New York, Melbourne, Copenhaga: orașe cu o economie stabilă, un număr mare de populație, dar cu aceeași necesitate de a deveni mai confortabile pentru habitat, recuperând spațiul de la mașini, creând infrastructuri pentru mersul pe jos și cu bicicleta. În aceste orașe administrațiile au înțeles că trebuie să creeze spații în care oamenii se întâlnesc și își trăiesc viața în comunități, comunitatea fiind văzută ca partener al dezvoltării durabile și sănătoase a societății.

Privind orașele care au acceptat intervenții de „aducere la scară umană”, ne întrebăm: iar noi, la Chișinău, am putea (ne-am dori) să implementăm schimbarea care să aducă o îmbunătățire a spațiilor urbane, făcându-le mai prietenoase, mai confortabile? Chiar dacă s-a pierdut mult din teritoriul public, s-au îngustat străzi, s-au băgat parcări pe trotuare și s-a tocat nemilos bugetul, cu toate acestea – da, e posibil; da, ne dorim! Ne dorim un trai confortabil, servicii publice calitative, un mediu securizat și salubritat, străzi unde să putem merge pe jos, locuri în care să ne putem întâlni, localuri în care să dorim să revenim. Cum? Analizând, calculând, prioritizând. Și, neapărat, cu implicarea (și dorința) autorităților și a întregii comunități.

Conștientizând aceste lucruri, vom privi recunoscători inscripția „Aici a fost Jan Gehl”, care s-a integrat perfect în lista somităților afișată la un loc vizibil la FUA.

Jan GEHL este Profesor Emeritus la Academia Regală Daneză de Arte și Școala de Arhitectură, deține numeroase titluri onorifice de la universități din Edinburgh, Halifax, Varna, Toronto. A colaborat la proiecte urbane din Copenhaga, Londra, Melbourne, Sydney, Riga, Amman, New York, Moscova. Printre numeroasele recunoașteri se impune Premiul Sir Patrick Abercrombie pentru contribuții remarcabile în planificarea urbană, oferit de Uniunea Internațională a Arhitecților.

Terapie prin artă

Policlinica Căminului de Stat a prins culoare. Studenții Facultății Arhitectură și Urbanism și-au propus să picteze pereții instituției, încercând să reprezinte în desene ceea ce, în viziunea lor, înseamnă sănătatea. Prin acest gest inspirat ei își doresc să ofere o doză de frumusețe, pe lângă doza de sănătate primită aici de către pacienți.

Încântați de idee, au răspuns la apel patru arhitecți în devenire – studenți din anul II și III.

„Chiar dacă spitalele nu sunt un loc de poveste, oamenii pot transpune povești pe pereții acestor instituții”, consideră studenta Mariana AGLEANOV, explicând că domnișoara din desen simbolizează viața – ea ține într-o mână cupa sănătății.

„Dacă vom avea grijă de sănătatea noastră, vom fi plini de energie și viață, ceea ce am încercat să reprezentăm prin ramurile unui copac și razele de soare. Nu am putut să nu includem și motive naționale, ca să se vadă că suntem la noi acasă”, a declarat Sorina-Nicoleta GRATI, asistent universitar la FUA.

„Participăm pentru prima dată la asemenea activități extracurriculare și suntem foarte entuziasmați. Acest desen îl facem pentru toți cei care vor vizita policlinica și sperăm că acesta va alina întrucâtva suferința pacienților”, ne-a mărturisit studenta Iana CULAVA.

Tinerii spun că au multe idei și planuri de viitor, pe care își propun să le realizeze în cadrul mai multor proiecte sociale.

Benzi desenate pentru copii – inovația premiată la Garage48

Constituită din studenți și absolvenți ai UTM, echipa „The Comics” a câștigat ediția din anul curent a hackathonului Garage48, cucerind juriul printr-un proiect cu benzi desenate pentru copii.

Elizabet GALAJU (proiect manager), Nelu CEBOTARI (designer), Eduard MEDINSCHII (fullstack developer), Eugen-Cătălin CHISELIOV (fullstack developer), actuali și foști studenți ai UTM, au făcut echipă – „The Comics” – și au prezentat la ediția din acest an a hackathonului Garage48 o idee inovativă privind crearea unor benzi desenate personalizate pentru copii, cu tematică educativ-științifică.

Competiția și-a propus să promoveze cele mai inovative idei în antreprenariat și IT, care pot fi transformate în prototipuri digitale pentru web și dispozitive mobile. Pe parcursul celor două zile ale hackathonului echipa „The Comics” a creat primul prototip al produsului, acesta fiind desemnat de către juriu drept cel mai bun proiect al competiției. Având și un plan de afaceri bine pus la punct, creația tinerilor are toate șansele de a accede și pe piața globală.

Rolul de proiect manager al echipei câștigătoare i-a revenit Elizabet GALAJU, 18 ani, originară din Chișinău. Dânsa ne-a mărturisit că prin startup-ul lansat și-a realizat un vis din copilărie. „Experiența a fost emoționantă, eu fiind fata

care trebuia să ghideze 3 băieți, dintre care un designer și doi back-end developeri. Website-ul pe care l-am creat va permite modificarea automată a textului din comics-uri – numele copilului, vârsta lui, numele părinților, animalul preferat ș.a. Automatizarea proceselor ce țin de modificarea textului a fost provocarea cea mai mare, care ne-a și adus la final succesul. Pe viitor ne propunem să facem acces online la website, acum versiunea lui fiind în curs de dezvoltare și perfectare. Sper că vom lucra la proiect în continuare și vom lansa vânzările cât mai curând posibil.”

Garage48 este unul dintre puținele evenimente Hackathon din Moldova la care participă mentori de nivel internațional. Inițiativa acestei competiții a fost lansată de un grup de antreprenori de la Startup Leaders Club din Estonia. Ediția din acest an a fost găzduită de Centrul de Excelență în domeniul TIC – Tekwill.